

Калъка (Кальмнус, Калець, Кальчнк, Ма-

О. ІЛІАДІ

26–27 вересня 2001 р. Інститут української мови НАН України разом із Київським національним економічним університетом на його базі провів Міжнародну наукову конференцію «Українська термінологія і сучасність».

Важливість розвитку української мови як державної і впровадження її в усі соціальні сфери є незаперечною для розбудови нашої держави. Особливої уваги заслуговує мова науки, зокрема термінологія, оскільки вона вели-

кою мірою визначає ступінь прогресивності національної мови і репрезентує державу на світовій арені. Міжнародна наукова конференція «Українська термінологія і сучасність» і була покликана розв'язати чи наблизитися до розв'язання низки проблем, з якими сьогодні зіткнулися не лише мовознавці, а й фахівці багатьох галузей: переклад термінів, їхній правопис, функціонування, стандартизація, методичні основи навчання фахової мови у спеціальних навчальних закладах тощо.

Вирішення цих питань — прерогатива науковців та освітян: перші досліджують мову як живий організм, що постійно змінюється, другі як спеціалісти з тієї чи іншої галузі несуть ці знання до людей і забезпечують зворотний зв'язок теорії й практики. Цьому сприяє творча співпраця науково-дослідної установи — Інституту української мови НАН України та вищого навчального закладу — Київського національного економічного університету Міністерства освіти і науки України.

Конференція зібрала понад 150 учасників із різних країн — провідних науковців України, Польщі, Словаччини та ін., викладачів вищих навчальних закладів різного профілю, спеціалістів-практиків, перед якими повсякчасно постають численні питання функціонування й нормалізації української термінології та її взаємозв'язку з термінологією інших мов. На конференцію також були запрошені представники академічних установ, міністерств і відомств.

На пленарному засіданні до учасників конференції з вітальним словом звернувся ректор КНЕУ, член-кор. Академії педагогічних наук України, проф. А. Павленко, який відзначив актуальність конференції. Заступник директора Інституту української мови НАН України, проф. К. Городенська у доповіді «Синтаксична специфіка української наукової мови» наголосила на важливості відновлення синтаксичної самобутності української наукової мови, зокрема надання переваги типологічним ознакам української літературної та загальнонародної мови, таким, наприклад, як активні конструкції. Заступник голови Комітету наукової термінології НАН України Л. Симоненко виголосила доповідь «Українська наукова термінологія: стан та перспективи розвитку», зазначивши, що історія формування української наукової мови — це постійне переборювання політичних перешкод і заборон, тому в нових умовах суверенної держави слід якнайактивніше розв'язувати питання систематизації, упорядкування та стандартизації української термінології.

У доповіді «Політичні спекуляції на мовному ґрунті» Т. Кирик звернув увагу слухачів на проблеми, пов'язані з проектом Закону України «Про внесення змін до Закону Української РСР “Про мови в Українській РСР”», який (починаючи з назви) має суперечливий характер та актуалізує питання «двомов-

ності» в Україні. Я. Януш у доповіді «Роль термінології у формуванні мовно-професійної компетентності фахівців економічного профілю» сплилася на аспекти функціонування термінології як предмета вивчення у вищих навчальних закладах, відзначила необхідність вирішення питань фахової мови у лінгвометодичному плані.

Академік НАН України А. Наумовець у своєму виступі «Імплементация англiцизмiв в українськiй мовi» застеріг від невивраданого вживання іншомовних термінів, наголосив на тих умовах, які повинні сприяти збереженню самобутності української термінології та її розвитку.

На конференції відбулося шість секційних засідань: 1. Історія, стан та перспективи розвитку української наукової термінології. 2. Термінологія економічної та фінансової сфер. 3. Термінологія природничих наук та інформаційних технологій. 4. Термінологія гуманітарних наук. 5. Термінологічна лексикографія. 6. Термінологія в навчальному процесі. На кожній із секцій було виголошено проблемні, цікаві доповіді, причому вагома їхня частка — це дослідження не мовознавців, а спеціалістів інших галузей. Наприклад, канд. техн. наук Б. Рицар («Про досвід термінологічної праці в Україні») доповідь про роботу Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології, а канд. техн. наук Р. Рожанківський («Наголоси прикметників із суфіксом -н- від перехідних дієслів») зацікавив учасників конференції проблемою взаємозалежності наголосу та семантики віддієслівних прикметників.

Головні результати роботи конференції були сформульовані на підсумковому пленарному засіданні. Зокрема, відзначено посилений інтерес до проблем наукової термінології, наголошено на необхідності чіткого визначення норм функціонування термінів у науковій мові. Для розв'язання проблем, пов'язаних із розвитком української наукової мови, конференція рекомендувала Верховній Раді України прискорити прийняття законопроекту «Про розвиток і застосування мов в Україні», Кабінетові Міністрів України — створити сприятливі умови для впровадження й розширення сфер функціонування української мови як мови комп'ютерної мережі, інформаційно-комунікаційних технологій, наукової літератури тощо. Міністерству освіти й науки конференція рекомендувала виробити засади мовної політики в Україні та забезпечити введення навчального процесу в державних навчальних закладах на державну мову навчання; запропоновано ввести практичний курс термінознавства у вищих навчальних закладах; упорядкувати видання галузевих словників, що мають бути рекомендовані до друку вченими радами академічних установ та навчальних закладів.

О. ТИЩЕНКО